

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

κείμενα και παιγνιώδεις ασκήσεις

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα
Β' Γυμνασίου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

κείμενα και παιγνιώδεις ασκήσεις

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου

3 Ἀπολλοδώρου Βιβλιοθήκη Γ' 13.6 και 8:
Ἀχιλλεύς

21 Πλουτάρχου Κίμων:
Καὶ νεκρὸς ἐνίκα

35 Ἱεροκλέους καὶ Φιλαγρίου Γραμματικοῦ:
Φιλόγελως Β' Γυμνασίου

Συντελεστές

Εποπτεία έκδοσης:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου
ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Σχεδιασμός εξωφύλλου:

Έλενα Ηλιάδου
Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων,
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Συντονισμός έκδοσης:

Δρ Πέτρος Γεωργιάδης
Συντονιστής Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων,
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Α' Έκδοση 2026

Εκτύπωση: Αρβανιτίδης Γραφικές Τέχνες Εκτυπώσεις

© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ISBN 978-9963-54-436-3

Ἀχιλλεύς

Ἀπολλοδώρου Βιβλιοθήκη Γ' 13.6 και 8

(Διασκευή: Γ. Ξενής)

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Συγγραφή:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Συνεργάστηκαν:

Κωνσταντίνα Λουτσίου, Φιλόλογος

Δρ Ευτυχία Πολυκάργου Ηρακλέους, Λειτουργός Αναλυτικών Προγραμμάτων

Σχεδιασμός, Μορφοποίηση Εντύπων:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Βασιλική Πετρή, Μ.Α., Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Σχεδιασμός, Μορφοποίηση Ηλεκτρονικής Παρουσίασης:

Δρ Ειρήνη Κούννου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Ανάγνωση αρχαιοελληνικού κειμένου:

Ανθούλλης Δημοσθένους, Φιλόλογος

Μουσική Επένδυση – Ηχητικά Εφέ:

Κάθριν Ξενοφώντος, Καθηγήτρια Μουσικής

Συντονισμός – Επιμέλεια - Εποπτεία:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Επιστημονική εποπτεία:

Γιώργος Α. Ξενής, Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Επιστημονικός Συνεργάτης του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών

Υπεύθυνοι του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Δρ Σιμάκης Συμεού, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Μάρω Μελανίδου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

©Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

2023

Άχιλλεύς

Ο Απολλόδωρος ο Αθηναίος (180 π.Χ. – 110 π.Χ.) έζησε πολλά χρόνια στην Αλεξάνδρεια και ασχολήθηκε με την ιστορία, την ποίηση, τη φιλοσοφία κ.ά. Το έργο *Βιβλιοθήκη* που αποδίδεται σε αυτόν αποτελείται από τέσσερα βιβλία και σε αυτό καταγράφονται πολλές διηγήσεις από την ελληνική μυθολογία. Το απόσπασμα που ακολουθεί προέρχεται από το τρίτο βιβλίο και αφορά τον μυθικό ήρωα Αχιλλέα.

Ὡς δὲ ἐγέννησε Θέτις ἐκ Πηλέως βρέφος, ἀθάνατον θέλουσα ποιῆσαι τοῦτο, κρύφα Πηλέως εἰς τὸ πῦρ ἐγκρύπτουσα, ἐν νυκτὶ ἔφθειρεν ἐκεῖνο ὃ ἦν αὐτῷ θνητὸν πατρῶον, ἐν ἡμέρᾳ δὲ ἔχριεν ἀμβροσίᾳ. Πηλεὺς δέ, ὅτε εἶδε τὸν παῖδα σπαίροντα ἐπὶ τοῦ πυρός, ἐβόησε. Θέτις, ἐπειδὴ ἐκωλύθη τὴν προαίρεσιν τελειῶσαι, νήπιον τὸν παῖδα ἀπέλιπε πρὸς Νηρηίδας καὶ ὦχετο. Κομίζει δὲ τὸν παῖδα πρὸς Χείρωνα Πηλεὺς. Ὁ δὲ ἔλαβεν αὐτὸν καὶ ἔτρεφε σπλάγχχοις λεόντων καὶ συῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων μυελοῖς, καὶ ὠνόμασεν Ἀχιλλέα (πρότερον δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ Λιγύρων) ὅτι τὰ χεῖλη μαστοῖς οὐ προσήνεγκε.

Οι **Νηρηίδες** ήταν νύμφες, δηλαδή θαλασσινές θεότητες. Αναφέρεται ότι ήταν 50 ή έφταναν και τις 100. Μία από αυτές ήταν και η **Θέτιδα**, η μητέρα του Αχιλλέα.

Οι **κένταυροι** ήταν μυθικά όντα, από τη μέση και πάνω άνθρωποι, από τη μέση και κάτω άλογα. Ένας από αυτούς, ο **κένταυρος Χείρων**, διακρινόταν για τη σοφία του και συνδέθηκε με τις θεραπείες και τις φυσικές επιστήμες. Ζούσε σε σπηλιά και ήταν δάσκαλος του Αχιλλέα.

Ὡς δὲ ἐγένετο ἐνναετὴς Ἀχιλλεύς, Κάλχας ἔλεγεν ὅτι οὐ δύναται Τροία χωρὶς αὐτοῦ αἰρεθῆναι. Θέτις προεγίνωσκεν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐν στρατείᾳ ἀποθανεῖν. Διὸ ἔκρυψεν αὐτὸν ἐσθῆτι γυναικείᾳ ὡς παρθένον καὶ Λυκομήδει παρέθετο. Κάκεϊ τρεφόμενος τῇ Λυκομήδους θυγατρὶ Δηιδამείᾳ μίγνυται, καὶ γίνεται παῖς Πύρρος αὐτῷ, ὃ ἔπειτα κληθεὶς Νεοπτόλεμος. Ὅμως Ἀχιλλεύς ἐμηνύθη, καὶ Ὀδυσσεὺς ἐζήτει αὐτὸν παρὰ Λυκομήδει. Τότε δὲ Ὀδυσσεὺς σάλπιγγι ἐχρήσατο καὶ εὗρε Ἀχιλλέα. Καὶ τοῦτον τὸν τρόπον Ἀχιλλεὺς εἰς Τροίαν ἦλθε.

Ο **Λυκομήδης** ήταν βασιλιάς των Δολόπων στη Σκύρο και είχε πολλές κόρες. Σύμφωνα με τον μύθο, ο **Οδυσσεάς** πήγε στο παλάτι του Λυκομήδη και συνάντησε τον ίδιο, τις κόρες του και τον Αχιλλέα, τον οποίο είχε κρύψει εκεί η Θέτιδα μεταμφιεσμένο σε κορίτσι. Ο Οδυσσεάς ήχησε τη σάλπιγγα που ήταν σήμα πολέμου και, ενώ οι κοπέλες τρόμαζαν και σκορπίστηκαν, ο Αχιλλέας άρπαξε ένα δόρυ για να αντιμετωπίσει τους εχθρούς. Έτσι, αποκαλύφθηκε!

Ἀπολλοδώρου *Βιβλιοθήκη* Γ' 13.6 και 8

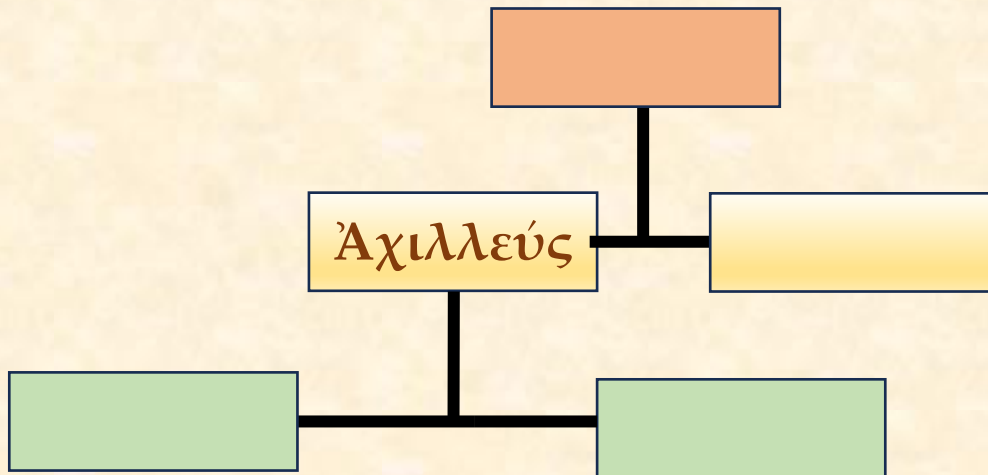
(Διασκευή: Γ. Ξενής)

Ἀχιλλεύς

Ὡς δὲ ἐγέννησε Θέτις ἐκ Πηλέως βρέφος, ἀθάνατον θέλουσα ποιῆσαι τοῦτο, κρύφα Πηλέως εἰς τὸ πῦρ ἐγκρύπτουσα, ἐν νυκτὶ ἔφθειρεν ἐκεῖνο ὃ ἦν αὐτῷ θνητὸν πατρῶον, ἐν ἡμέρᾳ δὲ ἔχριεν ἀμβροσίᾳ. Πηλεὺς δέ, ὅτε εἶδε τὸν παῖδα σπαίροντα ἐπὶ τοῦ πυρός, ἐβόησε. Θέτις, ἐπειδὴ ἐκωλύθη τὴν προαίρεσιν τελειῶσαι, νῆπιον τὸν παῖδα ἀπέλιπε πρὸς Νηρηίδας καὶ ὥχετο. Κομίζει δὲ τὸν παῖδα πρὸς Χείρωνα Πηλεὺς. Ὁ δὲ ἔλαβεν αὐτὸν καὶ ἔτρεφε σπλάγχχους Λεόντων καὶ συῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων μυελοῖς, καὶ ὠνόμασεν Ἀχιλλέα (πρότερον δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ Λιγύρων) ὅτι τὰ χεῖλη μαστοῖς οὐ προσήνεγκε. Ὡς δὲ ἐγένετο ἐνναετὴς Ἀχιλλεύς, Κάλχας ἔλεγεν ὅτι οὐ δύναται Τροία χωρὶς αὐτοῦ αἰρεθῆναι. Θέτις προεγίνωσκεν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐν στρατείᾳ ἀποθανεῖν. Διὸ ἔκρυσεν αὐτὸν ἐσθῆτι γυναικεῖᾳ ὥς παρθένον καὶ Λυκομήδῃ παρέθετο. Κὰκεῖ τρεφόμενος τῇ Λυκομήδους θυγατρὶ Δηιδამείᾳ μίγνυται, καὶ γίνεταί παῖς Πύρρος αὐτῷ, ὃ ἔπειτα κληθεὶς Νεοπτόλεμος. Ὅμως Ἀχιλλεὺς ἐμηνύθη, καὶ Ὀδυσσεὺς ἐζήτει αὐτὸν παρὰ Λυκομήδῃ. Τότε δὲ Ὀδυσσεὺς σάλπιγγι ἐχρήσατο καὶ εὔρε Ἀχιλλέα. Καὶ τοῦτον τὸν τρόπον Ἀχιλλεὺς εἰς Τροίαν ἦλθε.	<u>Γλωσσικὲς παρατηρήσεις</u> σπαίρω = σπαρταρῶ, τινάζομαι κωλύω = εμποδίζω (ἡ) προαίρεσις = ἀπόφαση, σχέδιο ὥχετο: του ρ. οἶχομαι = φεύγω κομίζω = οδηγῶ, φέρνω (ὁ, ἡ) συς, συός = αγριογούρουνο (ἡ) ἄρκτος = αρκούδα (ὁ) μυελός = μυαλό ὅτι = διότι, ἐπειδὴ προσῆνεγκε: του ρ. προσφέρω = φέρνω κάτι σε κάτι ἄλλο, εφαρμόζω αἰρεθῆναι: του ρ. ἀλίσκομαι = κυριεύομαι δεῖ = πρέπει (ἡ) ἐσθῆς = ἔνδυμα (ἡ) παρθένος = νεαρό κορίτσι παρέθετο: του ρ. παρατίθημι = βάζω κοντά, παραθέτω μίγνυμαι = σμίγω μηνύω = αποκαλύπτω
---	--

Δραστηριότητες

1. Συμπλήρωσε το γενεαλογικό δέντρο του Αχιλλέα.

2. Στον μύθο εμφανίζονται διάφορα πρόσωπα. Αντιστοίχισε τα ονόματα με τις πληροφορίες που αντλούμε γι' αυτά μέσα από το κείμενό μας. Δύο πληροφορίες περισσεύουν!

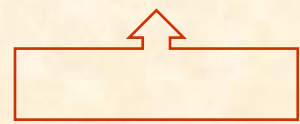
Πρόσωπα		Πληροφορίες
1. Νηρηίδες		α. Οδήγησε τον Αχιλλέα στην Τροία
2. Χείρων		β. Αρχικό όνομα του πρωταγωνιστή μας
3. Λιγύρων		γ. Έκρυψε τον Αχιλλέα
4. Λυκομήδης		δ. Γιος του Αχιλλέα
5. Οδυσσέας		ε. Πατέρας του Αχιλλέα
		στ. Μία από αυτές ήταν η Θέτιδα
		ζ. Δάσκαλος του Αχιλλέα

3. Τι έκανε η Θέτιδα, όταν ο Πηλέας ανακάλυψε και ματαίωσε το σχέδιό της; Κύκλωσε το σωστό!

1. Αφησε το βρέφος στις Νηρηίδες, τις αδελφές της, και έφυγε!
2. Φώναξε τις Νηρηίδες, τις αδελφές της, να τη βοηθήσουν.
3. Ζήτησε από τον Πηλέα να καλέσει τις Νηρηίδες, τις αδελφές της.

4. Βάλε στις λεζάντες το σωστό όνομα του ζώου: λέων, άγριος σῶς, άρκτος

5. Ποιον χρησμό έδωσε ο μάντης Κάλχας για τον Αχιλλέα; Κύκλωσε το σωστό!

1. Κανένας δεν μπορεί να κυριεύσει την Τροία!
2. Η Τροία δεν μπορεί να κυριευθεί χωρίς τον Αχιλλέα!
3. Ο Αχιλλέας δεν μπορεί να κυριεύσει την Τροία!

6. α) Ο Αχιλλέας ήταν εννιά χρονών. Η λέξη στα αρχαία ελληνικά είναι:

.....

β) Πόσων χρονών είσαι εσύ; Φτιάξε μια ολοκληρωμένη πρόταση για να δηλώσεις την ηλικία σου!

.....

7. Τι γνώριζε η Θέτιδα, ως θεά που ήταν, και τι έκανε για να προστατεύσει το παιδί της; Κύκλωσε τη σωστή απάντηση!

Η Θέτιδα γνώριζε ότι:	1. ο Αχιλλέας ήταν γενναίος πολεμιστής. 2. ο Αχιλλέας θα πεθάνει στον πόλεμο. 3. ο Αχιλλέας θα γλιτώσει από τον πόλεμο.
Η Θέτιδα, για να προστατεύσει τον Αχιλλέα:	1. του έδωσε μια ανίκητη ενδυμασία. 2. τον έντυσε με γυναικεία ρούχα για να ξεγελάσει τους Τρώες. 3. τον έντυσε με γυναικεία ρούχα για να κρυφτεί ανάμεσα στις κόρες του Λυκομήδη.

8. Γράψε δίπλα από κάθε φράση του αρχαίου κειμένου τον αριθμό της σωστής νεοελληνικής απόδοσης και διάβασε το κείμενο με την ορθή σειρά!

Αρχαίο κείμενο		Νεοελληνική απόδοση
κάκει τρεφόμενος		1. και αποκτά έναν γιο, τον Πύρρο, που αργότερα ονομάστηκε Νεοπτόλεμος.
τῇ Λυκομήδους θυγατρὶ Δηιδαμείᾳ μίγνυται,		2. και ο Οδυσσεύς τον έψαχνε στον Λυκομήδη.
καὶ γίνεται παῖς Πύρρος αὐτῷ, ὃ ἔπειτα κληθεὶς Νεοπτόλεμος.		3. Ενώ ο Αχιλλεύς ανατρέφεται εκεί (δηλ. κοντά στον Λυκομήδη)
Ὅμως Ἀχιλλεὺς ἐμηνύθη,		4. Τότε ο Οδυσσεύς, χρησιμοποίησε τη σάλπιγγα και βρήκε τον Αχιλλέα.
καὶ Ὀδυσσεὺς ἐζήτει αὐτὸν παρὰ Λυκομήδει.		5. σμίγει με τη Δηιδάμεια, την κόρη του Λυκομήδη,
Τότε δὲ Ὀδυσσεὺς σάλπιγγι ἐχρήσατο καὶ εὗρε Ἀχιλλέα.		6. Και με αυτόν τον τρόπο, ο Αχιλλεύς πήγε στην Τροία!
καὶ τοῦτον τὸν τρόπον Ἀχιλλεὺς εἰς Τροίαν ἦλθε.		7. Ὅμως το μυστικό του Αχιλλέα αποκαλύφθηκε.

9. Βάλε στη σωστή σειρά τη δράση, ώστε να ανέβεις και να κατέβεις το βουνό της αφήγησης. Γράψε σε κάθε δέντρακι το γράμμα της κατάλληλης περιόδου λόγου. Στη συνέχεια, διάβασε το αρχαιοελληνικό κείμενο και αφηγήσου την ιστορία του Αχιλλέα!

- α. Πηλεὺς κομίζει τὸν παῖδα πρὸς Χείρωνα.
- β. Ὀδυσσεὺς ἐζήτει Ἀχιλλέα.
- γ. Ἀχιλλεὺς εἰς Τροίαν ἦλθε.
- δ. Χείρων ἔτρεφε τὸν παῖδα καὶ ὠνόμασεν αὐτὸν Ἀχιλλέα.
- ε. Ὀδυσσεὺς σάλπιγγι ἐχρήσατο καὶ εὗρε Ἀχιλλέα.
- στ. Θέτις προεγίνωσκεν τὸν θάνατον Ἀχιλλέως καὶ ἔκρυπεν αὐτὸν ἐσθῆτι γυναικείᾳ.
- ζ. Θέτις ἐγέννησε βρέφος καὶ τοῦτο εἰς τὸ πῦρ ἐνέκρυπτε.
- η. Θέτις ἀπέλιπε τὸν παῖδα πρὸς Νηρηίδας καὶ ᾤχετο.
- θ. Κάλχας ἔλεγεν ὅτι οὐ δύναται Τροία χωρὶς Ἀχιλλέως αἰρεθῆναι.
- ι. Πηλεὺς εἶδε τὸν παῖδα σπαίροντα ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ ἐβόησε.

10. Τι εκφράζουν οι ακόλουθες φράσεις του κειμένου; Συμπλήρωσε τις πτώσεις σύμφωνα με το παράδειγμα και γράψε σε κάθε κύκλο τον αριθμό που αποδίδει τη σωστή σημασία.

Εμπρόθετη φράση			Σημασία
εἰς τὸ πῦρ εἰς Τροίαν	εἰς +	☐	1. Τόπος: κίνηση προς τόπο (σε, προς)
ἐν νυκτί ἐν ἡμέρᾳ	ἐν +	☐	
ἐπὶ τοῦ πυρός	ἐπὶ +	☐	2. Τόπος: στάση (πάνω σε)
πρὸς Νηρηίδας πρὸς Χείρωνα	πρὸς +	☐	3. Τόπος: στάση (προς το μέρος)
παρὰ Λυκομήδει	παρὰ + δοτική	☐	4. Χρόνος (σε, στη διάρκεια)

11. Οι Νηρηίδες πήραν μαζί τους στη θάλασσα τα ουσιαστικά! Βγάλε από τη θάλασσα τα ουσιαστικά της α' και β' κλίσης! Αφού τα κυκλώσεις, στη συνέχεια να τα μεταφέρεις στην κατάλληλη θέση του πίνακα που ακολουθεί μαζί με το άρθρο τους και να γράψεις τον αντίθετο αριθμό.

σπλάχνοις	παῖδα	ἐγέννησε	ἡμέρᾳ	νυκτί
ἀμβροσίᾳ	προαίρεσιν	Πηλεὺς		ἄρκτων
λεόντων	μυελοῖς	τρόπον		στρατεία

A' κλίση	Αντίθετος αριθμός	B' κλίση	Αντίθετος αριθμός

12. Ποιος άφησε τις λέξεις χωρίς τόνους; Βάλε οξεία ή περισπωμένη και δικαιολόγησε την επιλογή σου με βάση τους κανόνες τονισμού στη στήλη Β'. Σημείωσε το αντίστοιχο γράμμα δίπλα από τη λέξη της στήλης Α', όπως το παράδειγμα. Κάθε κανόνας μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες από μία φορές.

ΣΤΗΛΗ Α'		ΣΤΗΛΗ Β'
1. βρεφος	α	α. Η βραχύχρονη συλλαβή, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε οξεία. β. Η προπαραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε οξεία. γ. Η μακρόχρονη παραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε περισπωμένη, όταν η λήγουσα είναι βραχύχρονη. δ. Η μακρόχρονη παραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε οξεία, όταν η λήγουσα είναι μακρόχρονη.
2. άθανατον		
3. τουτο		
4. έφθειρεν		
5. πατρων		
6. λεοντων		
7. χειλη		
8. στρατεια		
9. τροπον		
10. ήλθε		

13. Οι λέξεις έχασαν τα άρθρα τους! Μπορείς να τα συμπληρώσεις;

..... Θέτις

..... Πηλεύς

..... Αχιλλεύς

..... βρέφος

..... Λεόντων

..... Νηρηίδες

..... πῦρ

..... μυελοῖς

..... χείλη

..... Τροίαν

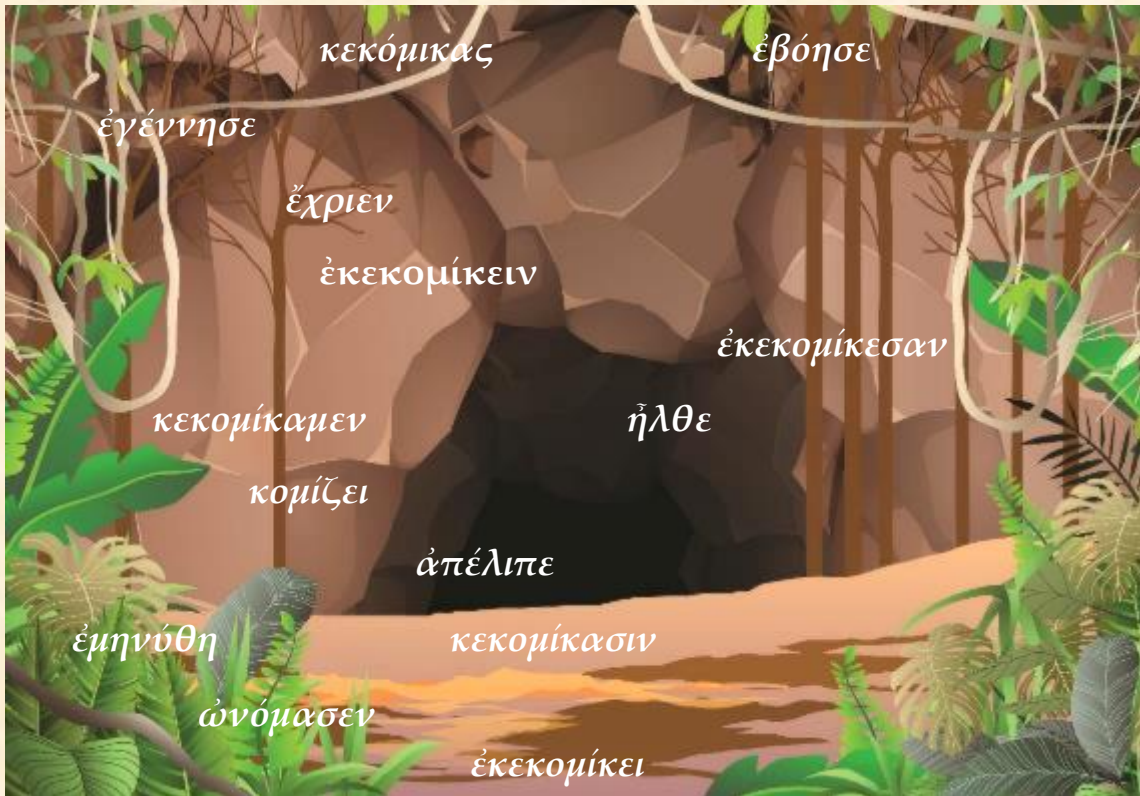
14. Συμπλήρωσε την προσωπική αντωνυμία και τον κατάλληλο τύπο του ρήματος *εἰμί*, σύμφωνα με το παράδειγμα. Στη συνέχεια, να μεταφέρεις το ρήμα στον παρατατικό.

Πρόσωπο	Προσωπική αντωνυμία και ενεστώτας του εἰμί		Παρατατικός του εἰμί
α' ενικ.	<u>ἐγώ</u>	<u>εἰμι</u> Ἀχιλλεύς.	<u>ἦν</u>
β' ενικ.	<u> </u>	<u> </u> Θέτις.	<u> </u>
γ' ενικ.	<u> </u>	<u> </u> Πηλεύς.	<u> </u>
α' πληθ.	<u> </u>	<u> </u> παῖδες.	<u> </u>
β' πληθ.	<u> </u>	<u> </u> Νηρηίδες.	<u> </u>
γ' πληθ.	<u> </u>	<u> </u> λέοντες.	<u> </u>

15. Παρατατικός ή αόριστος; Γράψε για κάθε πρόταση τον χρόνο του ρήματος και χαρακτηρίσε το είδος της αύξησης. Στη συνέχεια γράψε το α' ενικό πρόσωπο του ενεστώτα κάθε ρήματος.

Πρόταση	Χρόνος ρήματος	Αύξηση: χρονική, συλλαβική ή εσωτερική;	Ενεστώτας
Θέτις ἔχριεν Ἀχιλλέα ἀμβροσίᾳ.			
Χείρων ὠνόμασε τὸν παῖδα Ἀχιλλέα.			
Κάλχας ἔλεγε χρησμόν περὶ Ἀχιλλέως.			
Θέτις προεγίνωσκεν τὸν θάνατον Ἀχιλλέως.			
Θέτις ἔκρυνεν Ἀχιλλέα.			

16. Το λιοντάρι έκρυψε στη φωλιά του κάποια ρήματα του κειμένου μας! Βρες τους τύπους του **παρακείμενου** και **υπερσυντέλικου** του ρήματος **κομίζω**, τοποθέτησέ τους στη σωστή θέση του πίνακα και, ακολούθως, συμπλήρωσε ό,τι λείπει!

Πρόσωπο	Παρακείμενος του κομίζω	Υπερσυντέλικος του κομίζω
α' ενικ.		
β' ενικ.		
γ' ενικ.		
α' πληθ.		
β' πληθ.		
γ' πληθ.		

17. Συνώνυμα και αντώνυμα στα Αρχαία Ελληνικά! Ξαναδιάβασε προσεκτικά το κείμενο για να τα βρεις!

Συνώνυμο του *ὅτε* =

Συνώνυμο του *ἐπειδή* =

Αντώνυμο του *νύξ* ≠

Αντώνυμο του *ἀθάνατος* ≠

Προσοχή! Ο σύνδεσμος *ὅτι* στις ακόλουθες προτάσεις δεν έχει πάντα την ίδια σημασία! Με βάση το νόημα κάθε πρότασης, βρες και γράψε τη σημασία του *ὅτι*.

Πρόταση	Σημασία <i>ὅτι</i> / είδος συνδέσμου
καὶ ὠνόμασεν Ἀχιλλέα (πρότερον δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ Λιγύρων) ὅτι τὰ χεῖλη μαστοῖς οὐ προσήνεγκε.	
Κάλχας ἔλεγεν ὅτι οὐ δύναται Τροία χωρὶς αὐτοῦ αἰρεθῆναι.	
Θέτις προεγίνωσκεν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐν στρατείᾳ ἀποθανεῖν.	

Τι σύνδεσμος είναι το *ὅτι* στις ακόλουθες προτάσεις, ειδικός ή αιτιολογικός;

Πηλεὺς ἐφοβήθη ὅτι τὸν παῖδα σπαίροντα ἐπὶ τοῦ πυρὸς εἶδε.

Πηλεὺς ἔλεγεν ὅτι Χείρων τὸν παῖδα τρέφει.....

18. Το αγριογούρουνο κατασπάραξε τις λέξεις! Βρες και συνταίριαξε τα κατάλληλα ζευγάρια!

πρό + γινώσκω

πρό + αἰροῦμαι

ἀ (στερ.) + θνήσκω

ἀ (στερ.) + βροτός

προαίρεση

αμβροσία

αθάνατος

πρόγνωση

19. Συμπλήρωσε τα σπιτάκια με λέξεις της ίδιας οικογένειας, απλές ή σύνθετες.

ἐβόησε
(βοῶ)

ποιῶ

πῦρ

παῖς

λέγω

ἐγέννησε
(γεννῶ)

20. Να επιλέξεις την ορθή απάντηση.

α) Θέτις ἔφθειρεν τὸ θνητὸν πατρῶν.

Ο ὅρος **Θέτις** είναι:

- i) υποκείμενο του ρήματος ἔφθειρεν
- ii) αντικείμενο του ρήματος ἔφθειρεν
- iii) κατηγορούμενο

β) Πηλεύς ἐστὶ θνητός.

Ο ὅρος **θνητός** είναι:

- i) υποκείμενο του ρήματος ἐστί.
- ii) αντικείμενο του ρήματος ἐστί.
- iii) κατηγορούμενο

γ) Χείρων ὠνόμασε τὸν παῖδα Ἀχιλλέα.

Ο ὅρος **τὸν παῖδα** είναι:

- i) υποκείμενο του ρήματος ὠνόμασε
- ii) αντικείμενο του ρήματος ὠνόμασε
- iii) κατηγορούμενο

δ) Κάλχας ἔλεγε χρησμόν περὶ Ἀχιλλέως.

Ο ὅρος **χρησμόν** είναι:

- i) υποκείμενο του ρήματος ἔλεγε
- ii) αντικείμενο του ρήματος ἔλεγε
- iii) κατηγορούμενο

ε) Ἀχιλλεὺς ἐγένετο ἐνναετής.

Ο ὅρος **ἐνναετής** είναι:

- i) υποκείμενο του ρήματος ἐγένετο
- ii) αντικείμενο του ρήματος ἐγένετο
- iii) κατηγορούμενο

στ) Θέτις ἐστὶ μήτηρ Ἀχιλλέως.

Ο ὅρος **μήτηρ** είναι:

- i) υποκείμενο του ρήματος ἐστί
- ii) αντικείμενο του ρήματος ἐστί
- iii) κατηγορούμενο

ζ) Θέτις ἔκρυψε Ἀχιλλέα.

Ο ὅρος **Ἀχιλλέα** είναι:

- i) υποκείμενο του ρήματος ἔκρυψε
- ii) αντικείμενο του ρήματος ἔκρυψε
- iii) κατηγορούμενο

21. Πρόσωπα - ζώα – πράγματα!

Συμπλήρωσε στα Αρχαία Ελληνικά ό,τι ζητείται, με βάση το κείμενο!

<u>Πρόσωπο + πράγμα από π</u>	<u>Πρόσωπο + πράγμα από α</u>	<u>Πρόσωπο + όνομα από ν</u>
Γιος του Αχιλλέα και ... καίει _____ _____	Ο πρωταγωνιστής μας και ... τροφή των αθανάτων _____ _____	Μία από αυτές ήταν και η μητέρα του Αχιλλέα και ... ο γιος του _____ _____
<u>Ζώο + πράγμα από σ</u>	<u>Πράγμα + πρόσωπο από α</u>	<u>Πράγμα + πράγμα από σ</u>
Άγριο και ... μουσικό όργανο μάχης _____ _____	Έτρωγε τα μυαλά του ο Αχιλλέας και ... αυτός που δεν γνωρίζει θάνατο _____ _____	Τα έτρωγε ο Αχιλλέας και ... στη διάρκεια της πέθανε _____ _____

22. Λύσε την ακροστοιχίδα για να βρεις τι έκανε ο Πηλέας! Συμπλήρωσε τις λέξεις στα Αρχαία Ελληνικά με κεφαλαία γράμματα.

- Αρχαία ... μέρα. ____ ____
- Αρχαίο ... βρέφος. ____
- Πατρικό. ____ ____
- Αρχαίο ... μικρό παιδί. ____ ____
- Αρχαίο αγριογούρουνο. ____
- Αρχαίο λιοντάρι. ____ ____

23. Από τον μύθο του Αχιλλέα έχει επιβιώσει μέχρι τις μέρες μας η φράση «Αχίλλειος πτέρνα».

α) Ποια είναι η κυριολεκτική σημασία της φράσης και ποια η μεταφορική;

β) Γράψε μια πρόταση στα Νέα Ελληνικά, στην οποία θα χρησιμοποιείς τη φράση, έτσι ώστε να φαίνεται η μεταφορική της σημασία.

α)

.....

.....

β)

.....

.....

24.

3 – 2 – 1!

Γράψε 3 πράγματα που έμαθες από την ενότητα του Αχιλλέα, 2 πράγματα που θα ήθελες να μάθεις και 1 που σε δυσκόλεψε.

Τι έμαθα;

Τι θα ήθελα να μάθω;

Τι με δυσκόλεψε;

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Καὶ νεκρὸς ἐνίκα

Πλουτάρχου *Κίμων* 19.1-2, 4

(Διασκευή: Γ. Ξενής)

Συγγραφική ομάδα:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Παναγιώτα Κόκκινου, Φιλόλογος

Άντρη Γεωργίου, Φιλόλογος

Δρ Φωτεινή Θεοδούλου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Κωνσταντίνα Λουτσίου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Σχεδιασμός, Μορφοποίηση, Ηλεκτρονική παρουσίαση:

Δρ Φωτεινή Θεοδούλου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Ανάγνωση αρχαιοελληνικού κειμένου:

Ανθούλλης Δημοσθένους, Φιλόλογος

Μουσική:

Ιάκωβος Πάρπας, Καθηγητής Μουσικής

Αναθεώρηση Εντυπων και ηλεκτρονικών αρχείων 2025:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Αναθεώρηση Ηλεκτρονικής παρουσίασης 2025:

Δρ Ειρήνη Κούννου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Επιμέλεια - Συντονισμός – Εποπτεία:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Επιστημονική εποπτεία:

Γεώργιος Α. Ξενής, Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Επιστημονικός Συνεργάτης του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών

Υπεύθυνοι του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Δρ Σιμάκης Συμεού, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Μάρω Μελανίδου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

©Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

2023

Καὶ νεκρὸς ἐνίκα

Κίμων ἀπέθανε πολιορκῶν Κίτιον, ὡς οἱ πλεῖστοι λέγουσι, νοσήσας· ἔνιοι δέ φασιν ἐκ τραύματος, ὃ ἔσχε ἀγωνιζόμενος πρὸς τοὺς βαρβάρους. ἀποθνήσκων δὲ ἐκέλευσεν τοὺς περὶ αὐτὸν εὐθύς ἀποπλεῖν καὶ ἀποκρύψαι τὸν θάνατον αὐτοῦ· καὶ ἐπειδὴ οὔτε οἱ πολέμιοι οὔτε οἱ σύμμαχοι ἤσθοντο τὸ γεγονός, συνέβη ἀσφαλῶς αὐτοὺς ἀνακομισθῆναι στρατηγουμένους ὑπὸ Κίμωνος, ὥς φησι Φανόδημος, εἰ καὶ νεκρὸς ἦν ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευτὴν πρὸς μὲν τοὺς βαρβάρους οὐδὲν ἔτι λαμπρὸν ὑπ' οὐδενὸς στρατηγοῦ τῶν Ἑλλήνων ἐπράχθη, ἀλλὰ ἐτράπησαν ὑπὸ δημαγωγῶν καὶ πολεμοποιῶν ἐπ' ἀλλήλους καὶ συνερράγησαν εἰς τὸν πόλεμον. ὅθεν ἀναπνοὴ μὲν τοῖς βασιλέως πράγμασι ἐγένοντο, φθόρον δ' ἀμύθητον τῆς Ἑλληνικῆς δυνάμεως ἀπειργάσαντο.

Ὅτι μὲν οὖν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀπεκομίσθη τὰ λείψανα τοῦ Κίμωνος, μαρτυρεῖ τὰ μνήματα τὰ μέχρι νῦν Κιμώνεια προσαγορευόμενα· τιμῶσι δὲ καὶ Κιτιεῖς τάφον τινὰ Κίμωνος, ὡς Ναυσικράτης ὁ ῥήτωρ φησίν, ἐπεὶ ὁ θεὸς προσέταξεν αὐτοῖς ἐν λοιμῷ καὶ ἀφορίᾳ γῆς μὴ ἀμελεῖν Κίμωνος, ἀλλὰ σέβεσθαι καὶ γεραίρειν αὐτὸν ὡς κρείττονα. τοιοῦτος μὲν ὁ Ἑλληνικὸς ἥγεμὼν.

Πλουτάρχου *Κίμων* 19.1-2, 4 (Διασκευή: Γ. Ξενῆς)

Δραστηριότητες

1. *Κίμων ἀπέθανε πολιορκῶν Κίτιον, ὡς οἱ πλεῖστοι λέγουσι, νοσήσας·*

Να κυκλώσεις στον χάρτη την αρχαία πόλη της Κύπρου, κατά την πολιορκία της οποίας πέθανε ο Κίμωνας.

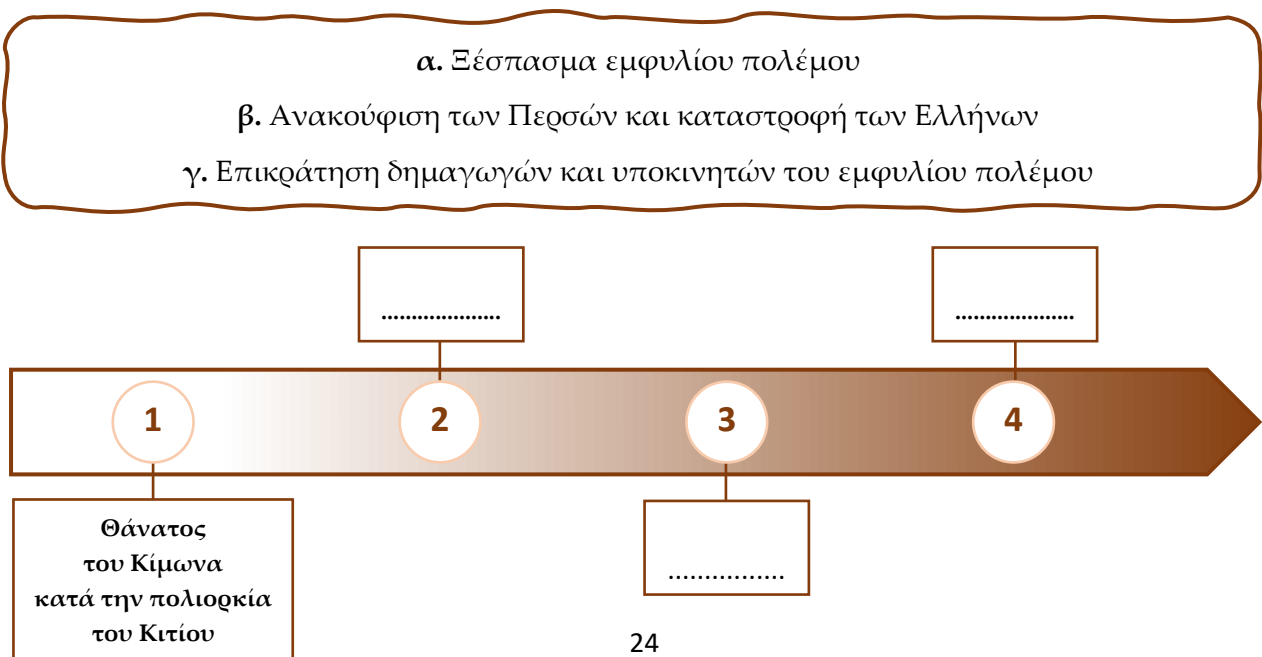
2. Κίμων ἀπέθανε πολιορκῶν Κίτιον, ὡς οἱ πλείστοι λέγουσι, νοσήσας· ἔνιοι δέ φασιν ἐκ τραύματος, ὃ ἔσχε ἀγωνιζόμενος πρὸς τοὺς βαρβάρους. ἀποθνήσκων δὲ ἐκέλευσεν τοὺς περὶ αὐτὸν εὐθύς ἀποπλεῖν καὶ ἀποκρύψαι τὸν θάνατον αὐτοῦ· καὶ ἐπειδὴ οὔτε οἱ πολέμοι οὔτε οἱ σύμμαχοι ἤσθοντο τὸ γεγονός, συνέβη ἀσφαλῶς αὐτοὺς ἀνακομισθῆναι στρατηγουμένους ὑπὸ Κίμωνος, ὥς φησι Φανόδημος, εἰ καὶ νεκρὸς ἦν ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα.

Ορθό ή λάθος; Απάντησε με βάση το κείμενο.

(α) Οι περισσότεροι λένε ότι ο Κίμων πέθανε από βαθιά γηρατειά.	
(β) Κάποιοι άλλοι λένε ότι ο Κίμων πέθανε από τραύμα στον πόλεμο εναντίον των βαρβάρων.	
(γ) Ο ετοιμοθάνατος Κίμων διέταξε να κρατήσουν τον θάνατό του κρυφό.	
(δ) Οι εχθροί κατάλαβαν ότι ο Κίμων ήταν νεκρός.	
(ε) Ο Κίμων, αν και νεκρός, ήταν ο στρατηγός των Αθηναίων για 30 μέρες.	
(στ) Οι Αθηναίοι κατάφεραν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους με ασφάλεια.	

3. μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευτὴν πρὸς μὲν τοὺς βαρβάρους οὐδὲν ἔτι λαμπρὸν ὑπ' οὐδενὸς στρατηγοῦ τῶν Ἑλλήνων ἐπράχθη, ἀλλὰ ἐτράπησαν ὑπὸ δημαγωγῶν καὶ πολεμοποιῶν ἐπ' ἀλλήλους καὶ συνερράγησαν εἰς τὸν πόλεμον. ὅθεν ἀναπνοὴ μὲν τοῖς βασιλέως πράγμασι ἐγένοντο, φθόρον δ' ἀμύθητον τῆς Ἑλληνικῆς δυνάμεως ἀπειργάσαντο.

Να κατατάξεις στην πιο κάτω χρονογραμμή τα τρία (3) γεγονότα του πλαισίου που ακολούθησαν στην Ελλάδα μετά από τον θάνατο του Κίμωνα, με τρόπο που να φαίνεται η χρονική και λογική σχέση που τα διέπει.

4. ὅτι μὲν οὖν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀπεκομίσθη τὰ λείψανα τοῦ Κίμωνος, μαρτυρεῖ τὰ μνήματα τὰ μέχρι νῦν Κιμώνεια προσαγορευόμενα· τιμῶσι δὲ καὶ Κιτιεῖς τάφον τινὰ Κίμωνος, ὡς Ναυσικράτης ὁ ῥήτωρ φησὶν, ἐπεὶ ὁ θεὸς προσέταξεν αὐτοῖς ἐν λοιμῷ καὶ ἀφορίᾳ γῆς μὴ ἀμελεῖν Κίμωνος, ἀλλὰ σέβεσθαι καὶ γεραίρειν αὐτὸν ὡς κρείττονα.

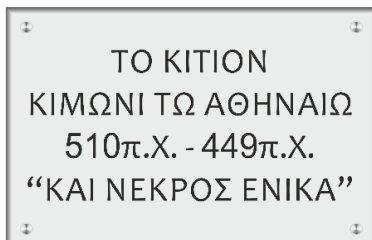
Ορθό ή λάθος; Απάντησε με βάση το κείμενο.

(α) Τα λείψανα του Κίμωνα θάφτηκαν στο Κίτιο.	
(β) Στην Αττική υπάρχουν ταφικά μνημεῖα με το όνομα του Κίμωνα.	
(γ) Και οι κάτοικοι του Κιτίου τίμησαν με τάφο τη μνήμη του Κίμωνα.	
(δ) Οι Κιτιεῖς τιμούσαν τη μνήμη του ῥήτορα Ναυσικράτη.	
(ε) Ο θεός πρόσταξε, όταν υπάρχει αρρώστια ή αφορία της γης, να μην ξεχνούν τον Κίμωνα.	
(στ) Οι Κιτιεῖς σέβονταν και τιμούσαν τον Κίμωνα ως ανώτερο.	

5. τοιοῦτος μὲν ὁ Ἑλληνικὸς ἡγεμὼν.

Χάθηκε το ρήμα εἰμί ! Μπορείς να το συμπληρώσεις; Σε τι χρόνο θα το βάλεις και γιατί; →

6. Σου δίνεται η επιγραφή της προτομής που αφιέρωσαν οι Λαρνακεῖς στον Κίμωνα. Να εξηγήσεις τη φράση «Καὶ νεκρὸς ἐνίκα» που αποτελεί τον τίτλο του κειμένου μας, αντλώντας στοιχεία από το κείμενο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Οι πιο κάτω εικόνες συνδέονται με τον Κίμωνα. Προβληματιστείτε και συζητήστε σχετικά με την επιβίωση του ονόματος ή/και της μορφής του Έλληνα στρατηγού στην Κύπρο. Ακολουθώντας, καταγράψτε τις σκέψεις σας.

(α)

(β)

(γ)

(δ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Να αντιστοιχίσεις τις λέξεις του κειμένου στην Α' στήλη με τις συνώνυμες τους της Β' στήλης σύμφωνα με το παράδειγμα. Προσοχή: Μία λέξη στη Β' στήλη περισσεύει.

Α' στήλη		Β' στήλη
1. πολιορκῶν	δ	α. λέγουσιν
2. φασίν		β. λεγόμενα
3. ἀγωνιζόμενος		γ. ψέγουσιν
4. προσαγορευόμενα		δ. περικλείων
5. προσέταξεν		ε. πολεμῶν
		στ. ἐκέλευσεν

9. Να αντιστοιχίσεις τις λέξεις του κειμένου στην Α' στήλη με τις συγγενικές τους νεοελληνικές λέξεις της Β' στήλης σύμφωνα με το παράδειγμα.

Προσοχή: Μία λέξη στη Β' στήλη περισσεύει.

Α' στήλη		Β' στήλη
1. ἀπέθανε	ε	α. αίσθηση
2. νοσήσας		β. έντιμος
3. φασίν		γ. νοσηρός
4. ἀποκρύψαι		δ. φασαρία
5. ἤσθοντο		ε. θανάσιμος
6. τιμῶσι		στ. απόκρυψη
		ζ. φήμη

10. Στην Α' στήλη σου δίνονται τα συνθετικά από τα οποία αποτελούνται λέξεις του κειμένου. Να εντοπίσεις τις λέξεις στο κείμενο και να τις αντιγράψεις στο αντίστοιχο σημείο της Β' στήλης.

Α' στήλη	Β' στήλη
1. ἀπό + πλέω	
2. σύν + μάχομαι	
3. ἀνά + κομίζω	
4. δῆμος + ἄγω	

11. Ποια από τις τρεις (3) λέξεις (i, ii, iii) δεν συγγενεύει ετυμολογικά με τη λέξη του κειμένου που βρίσκεται στην πρώτη, σκιασμένη στήλη; Να την εντοπίσεις και να την κυκλώσεις σύμφωνα με το παράδειγμα.

α. τελευτήν	i. τελετή	ii. τελευταίος	iii. ατελεύτητος
β. συνερράγησαν	i. διάρρηξη	ii. συρροή	iii. έκρηξη
γ. ἐτράπησαν	i. ντροπή	ii. τροπή	iii. αποτροπή
δ. φθόρον	i. φθορά	ii. διαφθορά	iii. διαφορά
ε. ἀπειργάσαντο	i. επεξεργασία	ii. συνεργασία	iii. απέρχομαι
στ. λοιμῶ	i. λοίμωξη	ii. λιμοκτονώ	iii. λοιμωξιολόγος

12. Στο παρακάτω κρυπτόλεξο έχουν κρυφτεί δεκαεπτά (17) ουσιαστικά της α' και β' κλίσης από το λεξιλόγιο του κειμένου.

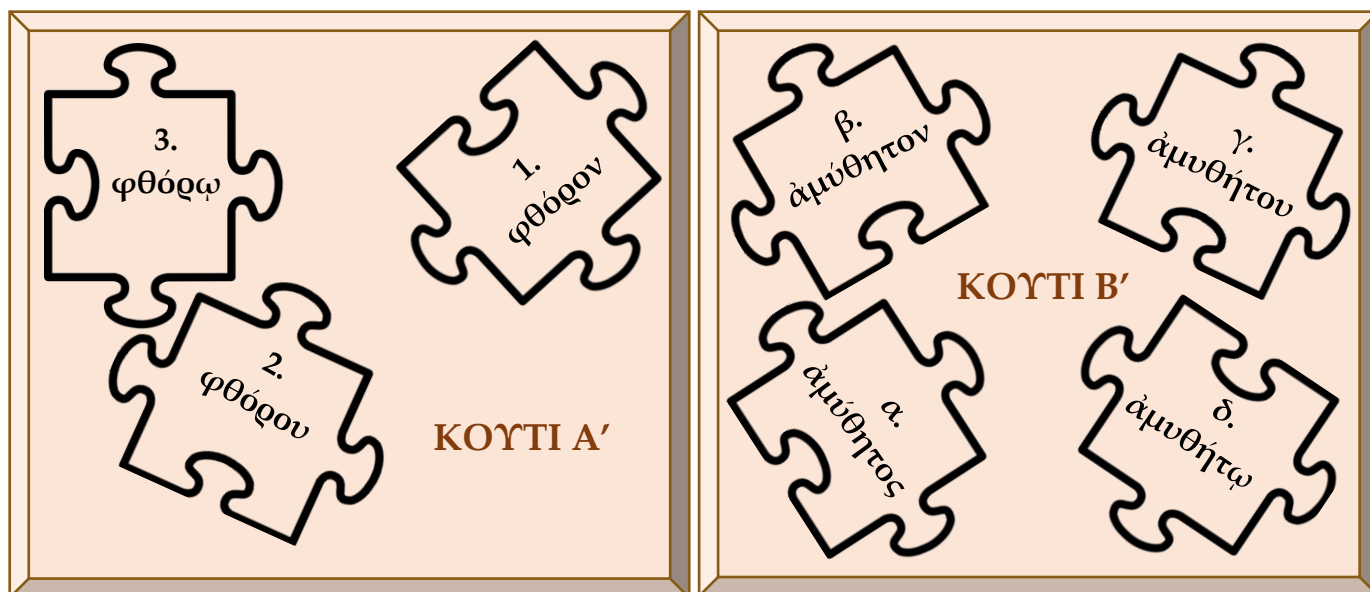
(α) Να τα εντοπίσεις και να τα αντιγράψεις στην κατάλληλη στήλη του πιο κάτω πίνακα σε μικρογράμματη γραφή. Προσοχή στα πνεύματα και τον τονισμό!

(β) Να τα μεταφέρεις στον αντίθετο αριθμό, συμπληρώνοντας τον ακόλουθο πίνακα.

Λ	Ο	Ι	Μ	Ωι	Χ	Υ	Τ	Ε	Α	Φ	Ο
Ε	Χ	Α	Ε	Η	Μ	Ε	Ρ	Α	Σ	Θ	Χ
Ι	Ο	Ν	Υ	Σ	Υ	Μ	Μ	Α	Χ	Ο	Ι
Ψ	Β	Α	Ρ	Β	Α	Ρ	Ο	Υ	Σ	Ρ	Λ
Α	Ι	Π	Ο	Λ	Ε	Μ	Ι	Ο	Ι	Ο	Τ
Ν	Σ	Ν	Ω	Θ	Α	Ν	Α	Τ	Ο	Ν	Ε
Α	Φ	Ο	Ρ	Ι	Αι	Π	Ω	Α	Ε	Ε	Λ
Κ	Τ	Η	Τ	Θ	Ε	Ο	Σ	Φ	Τ	Ρ	Ε
Η	Σ	Τ	Ρ	Α	Τ	Η	Γ	Ο	Υ	Λ	Υ
Δ	Η	Μ	Α	Γ	Ω	Γ	Ω	Ν	Λ	Ι	Τ
Ε	Λ	Ι	Σ	Π	Ο	Λ	Ε	Μ	Ο	Ν	Η
Ι	Π	Ο	Λ	Ε	Μ	Ο	Π	Ο	Ι	Ω	Ν

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

13. Το παζλ της απερίγραπτης καταστροφής! Να αντιστοιχίσεις τα κομμάτια του παζλ του κουτιού Α' με εκείνα του κουτιού Β', ώστε να σχηματίζεται κάθε φορά γραμματικά σωστή η φράση φθόρος άμύθητος. Ένα κομμάτι του παζλ στο κουτί Β' περισσεύει.

1. φθόρον	2. φθόρου	3. φθόρω

14. Να αντιστοιχίσεις τις εμπρόθετες φράσεις του κειμένου που βρίσκονται στην Α' στήλη με τη σωστή σημασία στη Β' στήλη. Μία σημασία στη Β' στήλη περισσεύει, ενώ μια άλλη σημασία θα αξιοποιηθεί δύο φορές.

Α' στήλη		Β' στήλη
Εμπρόθετες φράσεις		Σημασία προθέσεων
1. μετά την τελευταία		α. χρόνος
2. προς τους βαρβάρους		β. κατεύθυνση σε τόπο
3. ἐπ' ἀλλήλους		γ. αιτία
4. εις την Αττικήν		δ. εναντίωση

15. Να συμπληρώσεις τα κενά στον ακόλουθο πίνακα με τους ρηματικούς τύπους που ζητούνται παρακάτω. Στη σκιασμένη στήλη θα σχηματιστεί μια λέξη που σχετίζεται με το κείμενο που έχεις διδαχθεί.

α.												
β.												
γ.												
δ.												
ε.												

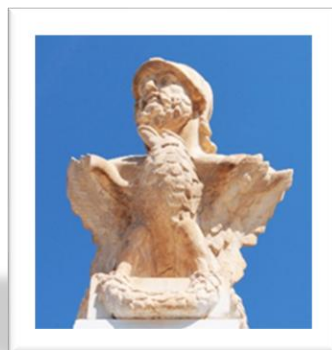
α. ...ἐκέλευσεν τοὺς περὶ αὐτόν. ἐκέλευσεν: Ἰδιος τύπος στον παρακείμενο.

β. ...ὥς οἱ πλείστοι λέγουσι. λέγουσι: Β' ενικό πρόσωπο στον ίδιο χρόνο της ίδιας φωνής.

γ. ...εἰ καὶ νεκρὸς ἦν (ενν. ὁ Κίμων) ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα. ἦν: Α' ενικό πρόσωπο στην οριστική μέλλοντα.

δ. ...ἐπεὶ ὁ θεὸς προσέταξεν αὐτοῖς. προσέταξεν: Α' ενικό πρόσωπο στην οριστική ενεστώτα στην ίδια φωνή.

ε. ...φθόρον δ' ἀμύθητον τῆς Ἑλληνικῆς δυνάμεως ἀπειργάσαντο. ἀπειργάσαντο: Ἰδιος τύπος στον παρατατικό της ίδιας φωνής.

16. Μπορείς να φέρεις εις πέρας τις τέσσερις (4) αποστολές που αναγράφονται στον χάρτη, ώστε να φτάσεις στον κρυμμένο θησαυρό που βρίσκεται κάτω από την προτομή του στρατηγού Κίμωνα;

4. Να αναγνωρίσεις τον χρόνο και τη φωνή του απαρεμφάτου γεραίρειν.

Χρόνος:

Φωνή:

2. Να μεταφέρεις το απαρέμφατο αποκρύψαι στον Ενεστώτα της ίδιας φωνής.

.....

3. Να αναγνωρίσεις τον χρόνο και τη φωνή του απαρεμφάτου σέβεσθαι.

Χρόνος:

Φωνή:

1. Να αναγνωρίσεις τον χρόνο και τη φωνή του απαρεμφάτου αποκρύψαι.

Χρόνος:

Φωνή:

17. Να επιλέξεις την ορθή απάντηση.

(α) ἀποθνήσκων δὲ ἐκέλευσεν τοὺς περὶ αὐτὸν εὐθὺς ἀποπλεῖν καὶ ἀποκρύψαι τὸν θάνατον αὐτοῦ

Ὡς υποκείμενο του ρήματος ἐκέλευσεν εννοείται:

- (i) ὁ Κίμων
- (ii) οἱ περὶ αὐτὸν
- (iii) ὁ βάρβαρος

(β) ἀποθνήσκων δὲ ἐκέλευσεν τοὺς περὶ αὐτὸν εὐθὺς ἀποπλεῖν καὶ ἀποκρύψαι τὸν θάνατον αὐτοῦ

Ὁ ὅρος θάνατον εἶναι:

- (i) Αντικείμενο του ρήματος ἐκέλευσεν
- (ii) Υποκείμενο του απαρεμφάτου ἀποκρύψαι
- (iii) Αντικείμενο του απαρεμφάτου ἀποκρύψαι

(γ) ἐπεὶ ὁ θεὸς προσέταξεν αὐτοῖς ἐν λοιμῷ καὶ ἀφορία γῆς μὴ ἀμελεῖν Κίμωνος

Ο ὅρος αὐτοῖς είναι:

- (i) Υποκείμενο του ρήματος προσέταξεν
- (ii) Αντικείμενο του ρήματος προσέταξεν
- (iii) Αντικείμενο του ρήματος ἀμελεῖν

(δ) ὅτι μὲν οὖν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀπεκομίσθη τὰ λείψανα τοῦ Κίμωνος

Ο ὅρος τὰ λείψανα είναι:

- (i) Αντικείμενο του ρήματος ἀπεκομίσθη
- (ii) Υποκείμενο του ρήματος ἀπεκομίσθη
- (iii) Κατηγορούμενο του ρήματος ἀπεκομίσθη

Ας προσέξουμε! Κανονικά, το υποκείμενο του ρήματος βρίσκεται στον ίδιο αριθμό με το ρήμα, όπως και στα Νέα Ελληνικά. Για παράδειγμα:

Ο μαθητὴς διαβάζει. – Οι μαθητὲς διαβάζουν.

Ὁ στρατηγὸς κελεύει. – Οἱ στρατηγοὶ κελεύουσιν.

Με μία εξαίρεση: αν το υποκείμενο είναι ουδέτερο πληθυντικού αριθμού (π.χ. τὰ λείψανα, τὰ δῶρα, τὰ φυτὰ, τὰ παιδιά), τότε το ρήμα μπαίνει στο γ' ενικό πρόσωπο. Για παράδειγμα:

Τὰ παιδιά παίζει (και όχι παίζουν).

Επειδὴ αὐτὴ ἡ σύνταξη ἦταν συνηθισμένη στὴν Ἀττικὴ, ονομάζεται
αττικὴ σύνταξη.

Μπορεῖς νὰ βρεῖς ἀκόμα μία αττικὴ σύνταξη στὸ κείμενό μας;

→

Φτιάξε, τώρα, μία δική σου απλή, αττικὴ σύνταξη
με υποκείμενο «τὰ παιδιά».

18.

ἀποθνήσκων δὲ ἐκέλευσεν τοὺς περὶ αὐτὸν
εὐθύς ἀποπλεῖν καὶ ἀποκρύψαι τὸν θάνατον αὐτοῦ

- Διάβασε το πιο πάνω κείμενο και κύκλωσε το σωστό.
Τα απαρέμφατα ἀποπλεῖν και ἀποκρύψαι εἶναι:
 - (i) ειδικά
 - (ii) τελικά
- Ποιος «διέταξε» και ποιος θα «αποπλεύσει και αποκρύψει»; Συμπλήρωσε το υποκείμενο στα Αρχαία Ελληνικά.

ἐκέλευσεν:

ἀποπλεῖν καὶ ἀποκρύψαι:

- Αρα έχουμε (κύκλωσε το σωστό):
 - (i) Ταυτοπροσωπία (το αυτό, δηλαδή το ίδιο πρόσωπο)
 - (ii) Ετεροπροσωπία (έτερο, δηλαδή άλλο πρόσωπο)
- Γράψε τώρα τον κανόνα της ταυτοπροσωπίας και της ετεροπροσωπίας με δικά σου λόγια:

19. Στις ακόλουθες προτάσεις του κειμένου να εντοπίσεις και να υπογραμμίσεις τρεις (3) επιθετικούς προσδιορισμούς.

(α) φθόρον δ' ἀμύθητον τῆς Ἑλληνικῆς δυνάμεως ἀπειργάσαντο.

(β) τοιοῦτος μὲν ὁ Ἑλληνικὸς ἡγεμὼν.

20. Οι λέξεις έχουν ανακατευτεί! Να τις βάλεις στη σωστή σειρά, ώστε να σχηματίσεις στα Αρχαία Ελληνικά την πρόταση:

«Ο στρατηγός διέταξε τους συμμάχους να αποκρύψουν τον θάνατό του».

ἐκέλευσεν

συμμάχους

στρατηγός

τὸν

ὁ

αὐτοῦ

ἀποκρύψαι

θάνατον

τούς

21. Γράψε **3** πράγματα που έμαθες από την ενότητα του Κίμωνα, **2** πράγματα που σε εντυπωσίασαν και **1** που θα ψάξεις περαιτέρω μόνος/μόνη σου.

3! Τι έμαθα;

2! Τι με εντυπωσίασε;

1! Τι άλλο θα ψάξω μόνος/μόνη μου;

ἐκ τῶν Ἱεροκλέους
καὶ Φιλαργίου Γραμματικοῦ

Φιλόγελως

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Συγγραφική ομάδα:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων
Φωτεινή Παύλου, Φιλόλογος

Σχεδιασμός, Μορφοποίηση, Ηλεκτρονική παρουσίαση:

Δρ Φωτεινή Θεοδούλου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Ανάγνωση αρχαιοελληνικού κειμένου – Μουσική επένδυση:

Νίκη Σιάτη, Φιλόλογος - Ηθοποιός

Ακούγεται το ορχηστρικό “Foam Rubber” του Alexander Nakarada:

<https://youtu.be/iUiIwQdmCZQ>

Συντονισμός – Εποπτεία:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Επιστημονική εποπτεία:

Γιώργος Α. Ξενής, Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, Παν/μιο Κύπρου
Επιστημονικός Συνεργάτης του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών

Υπεύθυνοι του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Δρ Σιμάκης Συμεού, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Μάρω Μελανίδου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

2023

Φιλόγελως

ἐκ τῶν Ἱεροκλέους καὶ Φιλαργίου Γραμματικοῦ

Ο Φιλόγελως εἶναι συλλογὴ 265 ανεκδότων της αρχαιότητος, ἡ οποία συγκροτήθηκε γύρω στο 450 μ.Χ. ἀπὸ τον Ἱεροκλέα καὶ τον Φιλάργιο, δύο πρόσωπα ἀγνωστα ἀπὸ ἄλλη πηγή.

Σχολαστικοί

Σχολαστικῶ, ὃς τὴν σταφυλὴν ἐτμήθη, παρήγγειλεν ὁ ἱατρὸς μὴ λαλεῖν. ὁ δὲ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἐπέταξεν ἀντασπάζεσθαι ἀντ' αὐτοῦ τοὺς προσαγορεύοντας. εἶτα αὐτὸς πρὸς ἕκαστον ἔλεγε· «Μὴ πρὸς ὕβριν αὐτὸ δέξῃ, εἰ ὁ δούλός μου ἀντ' ἐμοῦ ἀσπάζεται σε· ἐκέλευσε γάρ με ὁ ἱατρὸς μὴ λαλεῖν.»

(Διασκευὴ Γ. Ξενῆς)

Μέθυσοι

Μεθύσῳ ἐν καπηλείῳ πίνοντι εἶπε τις· «Ἡ γυνὴ σου ἀπέθανεν». ὁ δὲ ἀκούσας πρὸς τὸν κάπηλον ἔφη· «Οὐκοῦν, αὐθέντα, ἐκ τοῦ μελανοῦ κέρασον.»

(Μικρὴ διασκευὴ Κ. Πούγιουρου)

Ὀζόστομοι

Ὀζόστομος συνεχῶς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καταφιλῶν ἔλεγεν· «Ἡ κυρία μου, ἡ Ἥρα μου, ἡ Ἀφροδίτη μου.» κάκεινη ἀποστρεφομένη ἔλεγεν· «Ὀζεὺς μου, ὄζεὺς μου.»

Μισογύναιοι

Μισογύναιος, ἐπεὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπέθανεν, ἐπὶ τῷ θάψαι ἐκήδευε. Ὅτε δὲ τις αὐτὸν ἠρώτησεν «Τίς ἀνεπαύσατο;», εἶπεν «Ἐγώ, ὁ ταύτης στερηθεὶς.»

(Διασκευὴ Κ. Πούγιουρου)

Σχολαστικοί

Σχολαστικῶ, ὃς τὴν σταφυλὴν ἐτμήθη, παρήγγειλεν ὁ ἰατρὸς μὴ λαλεῖν. ὁ δὲ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἐπέταξεν ἀντασπάζεσθαι ἀντ' αὐτοῦ τοὺς προσαγορεύοντας. εἶτα αὐτὸς πρὸς ἕκαστον ἔλεγε· «Μὴ πρὸς ὕβριν αὐτὸ δέξῃ, εἰ ὁ δοῦλός μου ἀντ' ἐμοῦ ἀσπάζεται σε· ἐκέλευσε γάρ με ὁ ἰατρὸς μὴ λαλεῖν.»	<u>Γλωσσικές παρατηρήσεις</u> σχολαστικός = ο λόγιος, ο διανοούμενος, (και κάποτε ειρωνικά) ο ψευτοδιανοούμενος ἡ σταφυλή = α. το σταφύλι β. ὄργανο του σώματος στον λαιμό ἐτμήθη: παθητικός αόριστος του ρήματος τέμνω ἐπιτάσσω = διατάζω ἀντασπάζομαι = ανταποδίδω τον χαιρετισμό εἶτα = έπειτα πρὸς ὕβριν = ως ένδειξη αλαζονείας εκ μέρους μου κελεύω = δίνω οδηγία, προτρέπω
--	---

1. Η σειρά έχει μπερδευτεί! Βάλε τη δράση στη σωστή σειρά και πρόσθεσε το υποκείμενο του ρήματος.

ἐπέταξεν παρήγγειλεν ἔλεγε ἐτμήθη

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

2. Βάλε στη σειρά τις προτάσεις, ώστε να αφηγηθείς την ιστορία του σχολαστικού.

- α. Σχολαστικός εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ: «Ἀντασπάζου ἀντ' ἐμοῦ τοὺς προσαγορεύοντας»
- β. Ὁ ἰατρὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μὴ λαλεῖν.
- γ. Σχολαστικός ἔλεγε: «Ὁ ἰατρὸς ἐκέλευσέ με μὴ λαλεῖν».
- δ. Σχολαστικός ἐτμήθη τὴν σταφυλὴν.

1

2

3

4

3. Γιατί, κατά τη γνώμη σου, ο Ιεροκλής και ο Φιλάργιος συμπεριέλαβαν αυτό το περιστατικό στον *Φιλόγελων*; Πού έγκειται το αστείο;

Μέθυσοι

Μεθύσῳ ἐν καπηλείῳ πίνοντι εἶπε τις· «Ἡ γυνή σου ἀπέθανεν». ὁ δὲ ἀκούσας πρὸς τὸν κάπηλον ἔφη· «Οὐκοῦν, αὐθέντα, ἐκ τοῦ μελανοῦ κέρασον.»	Γλωσσικές παρατηρήσεις τὸ καπηλεῖον = ἡ ταβέρνα ἔφη = εἶπε ὁ αὐθέντης = το αφεντικό (εδώ εννοείται ο ταβερνιάρης) κέρασον: αόριστος του ρήματος κεράννυμι = αναμειγνύω
---	---

Οι αρχαίοι Έλληνες αραίωναν τον οἶνον, τον χυμό δηλαδή του σταφυλιού, με νερό.
Συνήθως αναμείγνυαν ένα μέρος οἶνου με τρία μέρη νερού.
Αυτή η ανάμειξη (κρᾶσις) γινόταν στο αγγείο που λεγόταν κρατήρας (κρατήρ)
και το αποτέλεσμα ήταν το γνωστό μας κρασί.

1. Να διαλέξεις τη σωστή μετάφραση για την ακόλουθη περίοδο λόγου.

Οὐκοῦν, αὐθέντα, ἐκ τοῦ μελανοῦ κέρασον.	α. Λοιπόν, ταβερνιάρη, βάλε μου από το μαύρο κρασί! β. Λοιπόν, ταβερνιάρη, κέρνα τον κόσμο! γ. Λοιπόν, ταβερνιάρη, βάλε μου μελάνι!
---	--

Ὀζόστομοι

Ὀζόστομος συνεχῶς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καταφιλῶν ἔλεγεν· «Ἡ κυρία μου, ἡ Ἥρα μου, ἡ Ἀφροδίτη μου.» κἀκεῖνη ἀποστρεφομένη ἔλεγεν· «Ὀζεὺς μου, ὀζεὺς μου.»	Γλωσσικές παρατηρήσεις ὀζόστομος = που το στόμα του ὀζει, δηλ. βρομάει
---	--

1. Ποιο είναι το λογοπαίγνιο, από το οποίο προκύπτει το αστείο;

2. Το λογοπαίγνιο αποδίδεται στα Νέα Ελληνικά;

Μισογύναιοι

Μισογύναιος, ἐπεὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπέθανεν, ἐπὶ τῷ θάψαι ἐκήδευε. Ὅτε δέ τις αὐτὸν ἠρώτησεν «Τίς ἀνεπαύσατο;», εἶπεν «Ἐγώ, ὁ ταύτης στερηθεὶς».	Γλωσσικές παρατηρήσεις κηδεύω = α. φροντίζω β. αποδίδω τις τελευταίες φροντίδες στον νεκρό (ενταφιασμός, πένθος κ.λπ.)
--	---

1. Να διαλέξεις τη σωστή μετάφραση για την ακόλουθη περίοδο λόγου:

Μισογύναιος, ἐπεὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπέθανεν, ἐπὶ τῷ θάψαι ἐκήδευε.	α. Ἐνας μισογύνης, ἐπειδὴ πέθανε ἡ γυναίκα του, στενοχωριόταν γιὰ τὴν κηδεὶα τῆς. β. Ἐνας μισογύνης, ἐπειδὴ πέθανε ἡ γυναίκα του, χαιρόταν γιὰ τὴν κηδεὶα τῆς. γ. Ἐνας μισογύνης, ἐπειδὴ πέθανε ἡ γυναίκα του, φρόντιζε γιὰ τὴν κηδεὶα τῆς.
---	--

2. Ποιο είναι το λογοπαίγνιο του ανεκδότου μας;

1. Να απαντήσεις τις πιο κάτω ερωτήσεις στα Αρχαία Ελληνικά.

α. Τίς παρήγγειλε σχολαστικῶ μὴ λαλεῖν;

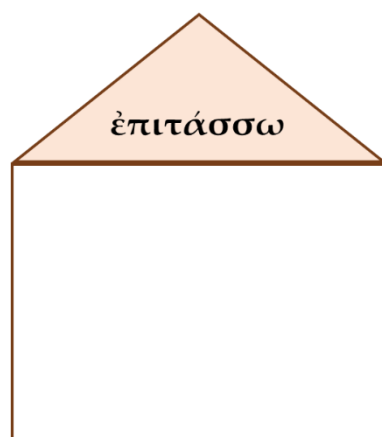
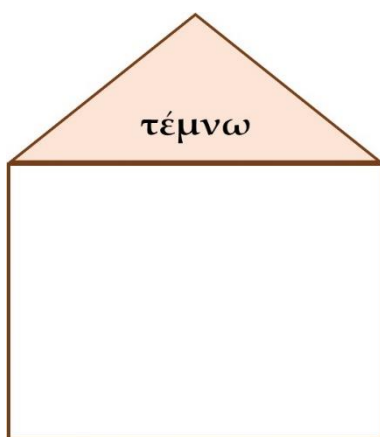
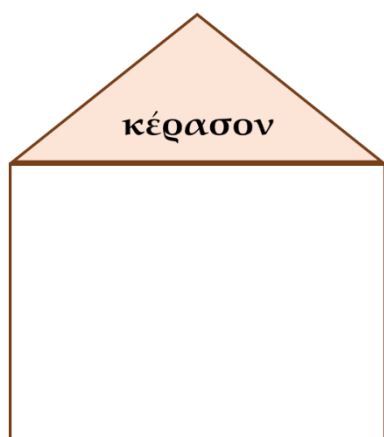
β. Τί ἐπέταξεν σχολαστικός τῷ δούλῳ αὐτοῦ;

γ. Τί ἔλεγεν ἡ γυνὴ τῷ ὀζοστόμῳ;

δ. Τί ἐποίει μισογύναιος, ἐπεὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπέθανεν;

ε. Τίς ἀνεπαύσατο;

2. Βρες όσο πιο πολλές ομόρριζες λέξεις, απλές ή σύνθετες, και συμπλήρωσε τα σπιτάκια των ρημάτων.

3. Ανάλυσε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους.

φιλόγελως, προσαγορεύω, μισογύναιος

4. Βρες τα ονόματα της α' και β' κλίσης και βάλε τα στη σωστή θέση του πίνακα. Ακολούθως, συμπλήρωσε τον αντίθετο αριθμό.

σχολαστικῶ τὴν σταφυλὴν ὁ ἰατρός τῷ δούλῳ
μεθύσῳ καπηλείῳ τὸν κάπηλον τοῦ μελανοῦ
ὀζόστομος ἡ κυρία

Α' κλίση		Β' κλίση	
Ενικός	Πληθυντικός	Ενικός	Πληθυντικός

5. Συμπλήρωσε τις προτάσεις επιλέγοντας την κατάλληλη προσωπική αντωνυμία. Θα σε βοηθήσει το νόημα των κειμένων που μελέτησες! Προσοχή! Δύο αντωνυμίες θα χρησιμοποιηθούν δύο φορές!

ἐμοῦ με μου ἐγώ σε σου σύ

α) _____ οὐ λαλῶ.

β) Ἐκ τοῦ μελανοῦ κέρασον! Ἡ γυνή _____ ἀπέθανεν!

γ) Μὴ πρὸς ὕβριν αὐτὸ δέξῃ, εἰ ὁ δοῦλός _____ ἀντ' _____ ἀσπάζεται _____!

δ) - Ὁ δοῦλός _____ ἀσπάζεται _____! _____ οὐ λαλεῖς;

- Ἐκέλευσέ _____ ὁ ἰατρός μὴ λαλεῖν!

6. Να επιλέξεις την ορθή απάντηση.

i. Σχολαστικῶ παρήγγειλεν ὁ ἰατρὸς μὴ λαλεῖν.

Ο ὅρος ὁ ἰατρὸς εἶναι:

- α) υποκείμενο του ρήματος παρήγγειλεν
- β) αντικείμενο του ρήματος παρήγγειλεν
- γ) κατηγορούμενο

ii. Σχολαστικῶ παρήγγειλεν ὁ ἰατρὸς μὴ λαλεῖν.

Ο ὅρος Σχολαστικῶ εἶναι:

- α) υποκείμενο του ρήματος παρήγγειλεν
- β) ἄμεσο αντικείμενο του ρήματος παρήγγειλεν
- γ) ἔμμεσο αντικείμενο του ρήματος παρήγγειλεν

iii. Σχολαστικῶ παρήγγειλεν ὁ ἰατρὸς μὴ λαλεῖν.

Ο ὅρος (μὴ) λαλεῖν εἶναι:

- α) υποκείμενο του ρήματος παρήγγειλεν
- β) ἄμεσο αντικείμενο του ρήματος παρήγγειλεν
- γ) ἔμμεσο αντικείμενο του ρήματος παρήγγειλεν

iv. ὁ δὲ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἐπέταξεν ἀντασπάζεσθαι ἀντ' αὐτοῦ τοὺς προσαγορεύοντας.

Ο ὅρος τοὺς προσαγορεύοντας εἶναι:

- α) υποκείμενο του απαρεμφάτου ἀντασπάζεσθαι
- β) αντικείμενο του απαρεμφάτου ἀντασπάζεσθαι
- γ) κατηγορούμενο

v. ὁ δοῦλός μου ἀντ' ἐμοῦ ἀσπάζεται σε.

Ο ὅρος σε εἶναι:

- α) υποκείμενο του ρήματος ἀσπάζεται
- β) αντικείμενο του ρήματος ἀσπάζεται
- γ) κατηγορούμενο

7. Στις προτάσεις που ακολουθούν, έχουμε ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία; Βρες το υποκείμενο του ρήματος και του απαρεμφάτου και εξήγησε το φαινόμενο.

α) ὁ δὲ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἐπέταξεν ἀντασπάζεσθαι ἀντ' αὐτοῦ τοὺς προσαγορεύοντας.

β) Ὁ ἰατρὸς σχολαστικῶ παρήγγειλεν μὴ λαλεῖν.

8. Στο πιο κάτω κρυπτόλεξο υπάρχουν έξι (6) ρηματικοί τύποι της ενεργητικής φωνής, τους οποίους συναντήσαμε στα ανέκδοτα.

α) Να τους εντοπίσεις και να τους καταγράψεις στη σωστή στήλη του πιο κάτω πίνακα, με μικρά γράμματα και ορθό τονισμό. Ακολουθώ να σχηματίσεις το α' ενικό πρόσωπο του ενεστώτα των ρημάτων.

Ε	Π	Ε	Τ	Α	Ξ	Ε	Ν	Ξ	Ε
Λ	Δ	Φ	Ψ	Β	Ν	Μ	Θ	Ν	Κ
Ε	Ω	Β	Ν	Ξ	Κ	Λ	Γ	Α	Η
Γ	Δ	Σ	Γ	Β	Ψ	Μ	Θ	Κ	Δ
Ε	Κ	Ε	Λ	Ε	Υ	Σ	Ε	Ο	Ε
Ν	Τ	Ρ	Θ	Φ	Κ	Λ	Ι	Υ	Υ
Ρ	Τ	Γ	Ξ	Ζ	Χ	Β	Φ	Σ	Ε
Ζ	Ρ	Μ	Β	Γ	Κ	Σ	Ε	Α	Γ
Ι	Φ	Ε	Α	Ψ	Ν	Μ	Ν	Σ	Δ
Η	Ρ	Ω	Τ	Η	Σ	Ε	Ν	Π	Ψ

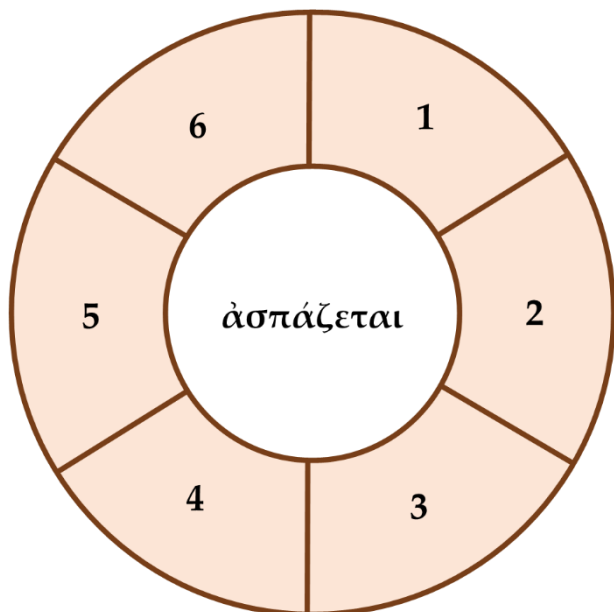
β) Πώς ονομάζεται η αύξηση των ρημάτων στους παρελθοντικούς χρόνους; Δώσε ένα παράδειγμα για κάθε περίπτωση.

γ) Γιατί η μετοχή ακούσας δεν έχει αύξηση;

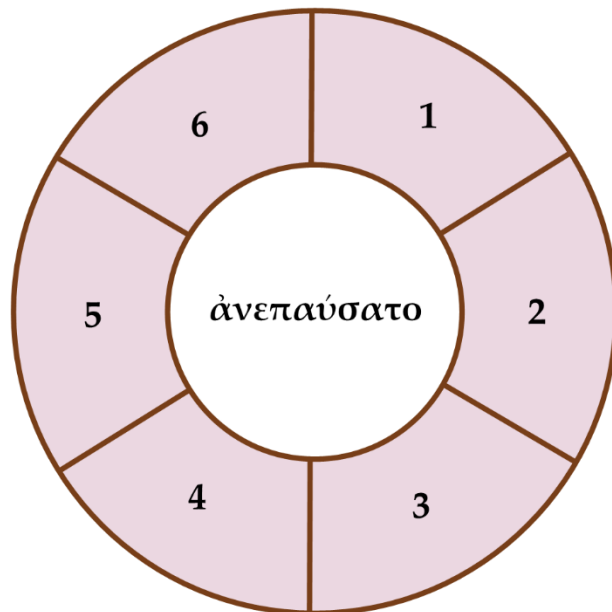
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

9. Να επιλέξεις τον ένα από τους δύο τροχούς της τύχης και να απαντήσεις στα ερωτήματα που ακολουθούν. Μπορείς να ξεκινήσεις με όποια σειρά θέλεις!

Τροχός 1

Τροχός 2

Τροχός 1

1. Να γράψεις το ρήμα στο γ' πληθυντικό πρόσωπο, στον χρόνο που βρίσκεται.

2. Να μεταφέρεις το ρήμα στον Παρατατικό, στο ίδιο πρόσωπο. _____

3. Να γράψεις το β' ενικό πρόσωπο στον Μέλλοντα. _____

4. Να μεταφέρεις το ρήμα στον Αόριστο, στο ίδιο πρόσωπο. _____

5. Να γράψεις το α' πληθυντικό πρόσωπο του Ενεστώτα. _____

6. Να γράψεις το γ' πληθυντικό πρόσωπο του Μέλλοντα. _____

Τροχός 2

1. Σε ποιον χρόνο βρίσκεται το ρήμα; _____

2. Να γράψεις το α' ενικό πρόσωπο του Ενεστώτα. _____

3. Να γράψεις το γ' ενικό πρόσωπο του Μέλλοντα. _____

4. Να μεταφέρεις το ρήμα στο γ' πληθυντικό πρόσωπο στον χρόνο που βρίσκεται.

5. Να μεταφέρεις το ρήμα στο β' ενικό πρόσωπο του Παρατατικού. _____

6. Να γράψεις το β' ενικό πρόσωπο του Ενεστώτα. _____

10. Για κάθε πρόταση που ακολουθεί, να απαντήσεις σύμφωνα με την οδηγία.

α) ὁ δὲ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἐπέταξεν ἀντασπάζεσθαι

Να μεταφέρεις την πιο πάνω πρόταση στον μέλλοντα.

β) ἐκέλευσε γάρ με ὁ ἰατρὸς

Να μεταφέρεις την πιο πάνω πρόταση στον πληθυντικό αριθμό.

γ) ἐκέλευσε γάρ με ὁ ἰατρὸς

Να μεταφέρεις την πιο πάνω πρόταση στον παρακείμενο.

δ) κακείνη ἀποστρεφόμενη ἔλεγεν

Να μεταφέρεις το πιο πάνω ρήμα στον ενεστώτα.

11. Να μεταφέρεις τις προτάσεις από τα Νέα στα Αρχαία Ελληνικά, κάνοντας τον αναγραμματισμό των λέξεων. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

α) Ο δάσκαλος με διέταξε να γράφω.

Ο δσλαδικαος ελκευεσε με γφραειν

β) Ο ψευτοδιανοούμενος διέταξε τον δούλο του.

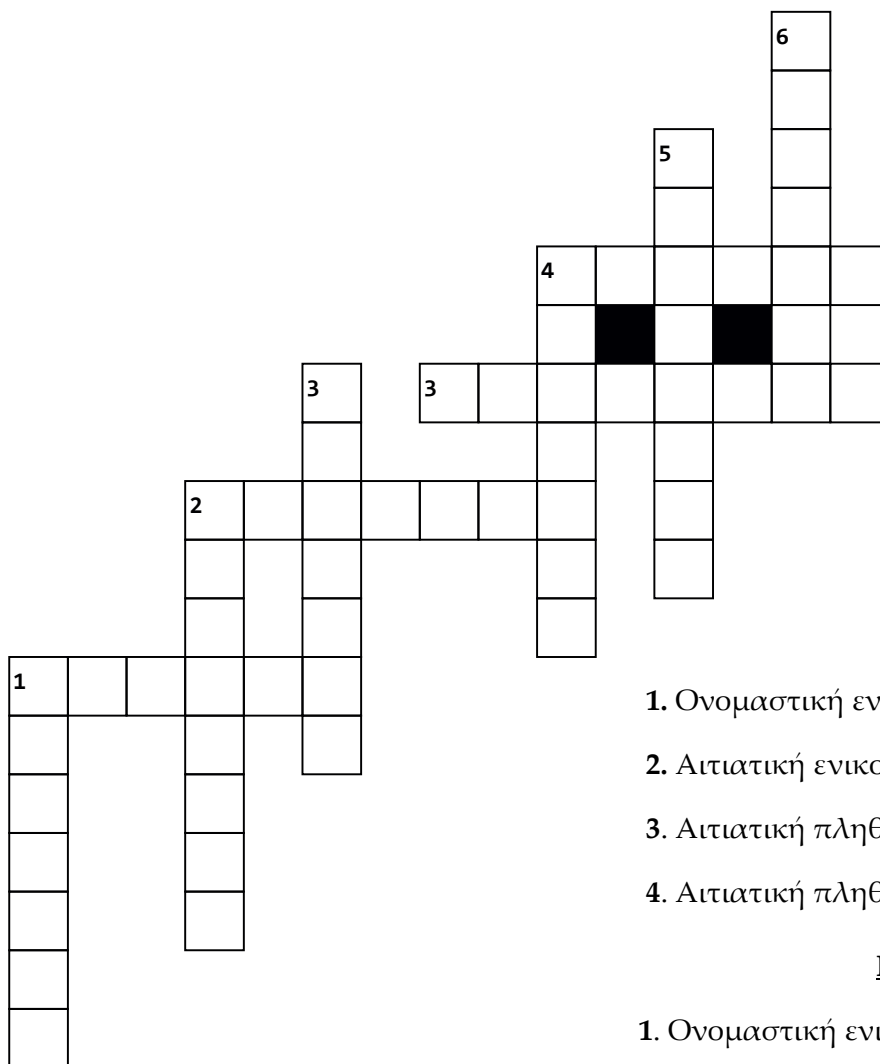
Ο ικλασχοοστς ωτ δωλου αουτυ επεξαεν

12. α) Να υπογραμμίσεις το επίθετο στην πιο κάτω φράση και να σχηματίσεις τα τρία γένη του στην ονομαστική ενικού:

ἐκ τοῦ μελανοῦ (οἴνου)

β) Να μεταφέρεις τα επίθετα στην πτώση, στον αριθμό και στο γένος που σου ζητούνται, συμπληρώνοντας το σταυρόλεξο του επιθέτου μελανός, -ή, -όν.

Οριζόντια

1. Ονομαστική ενικού θηλυκού γένους
2. Αιτιατική ενικού αρσενικού γένους
3. Αιτιατική πληθυντικού αρσενικού γένους
4. Αιτιατική πληθυντικού ουδέτερου γένους

Κάθετα

1. Ονομαστική ενικού ουδέτερου γένους
2. Δοτική πληθυντικού θηλυκού γένους
3. Γενική ενικού θηλυκού γένους
4. Αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους
5. Δοτική πληθυντικού αρσενικού γένους
6. Γενική ενικού αρσενικού γένους

13. Υπάρχουν και σήμερα λογοπαίγνια; Τι νομίζεις ότι μας προσφέρουν;

14. Βρες ή φτιάξε ένα δικό σου λογοπαίγνιο!

